

ŚWIATŁO IKONY

w obiektywie Antoniego Myśliwca

Antoni Myśliwiec

Urodzony w 1950 r. Artysta fotografik, od 1985 r. członek Związku Polskich Artystów Fotografików. W latach 1994-1997 prezes Okręgu Świętokrzyskiego ZPAF, w latach 2005-2011 członek Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej. Otrzymał Dyplom Honorowy ZPAF, Medal Okręgu Świętokrzyskiego ZPAF; w 2016 r. Nagrodę I stopnia Prezydenta Miasta Kielce za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.

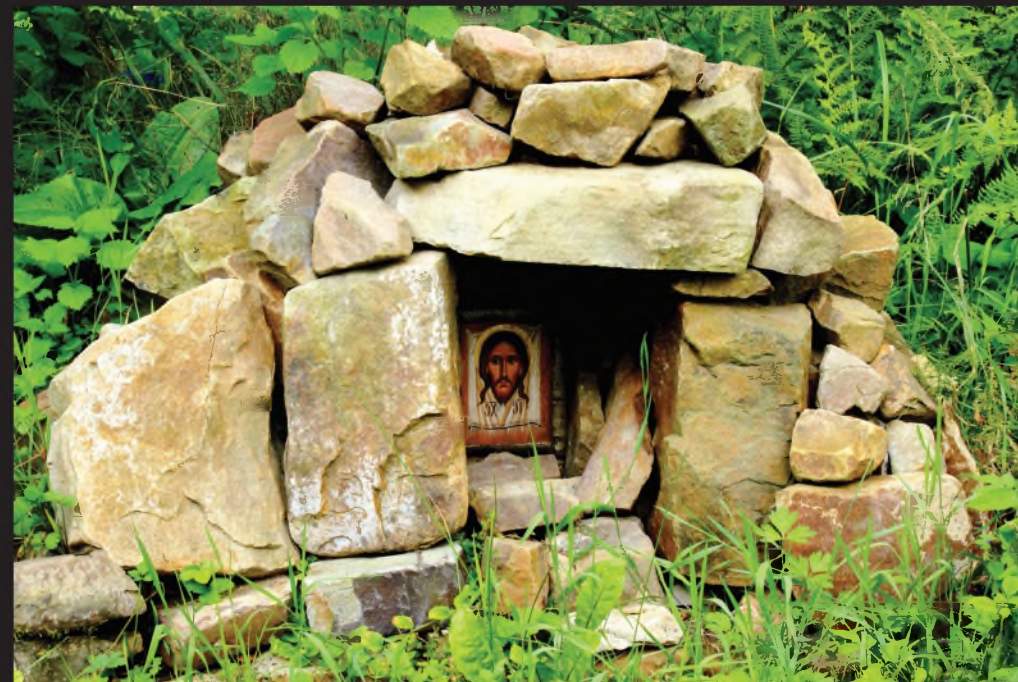
Autor zdjęć do wielu wydawnictw, katalogów muzealnych i reklamowych. Od 2008 r. współpracuje z Targami Kielce. Od 13 lat prowadzi sekcję fotograficzną Świętokrzyskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i wakacyjne zajęcia fotograficzne dla dzieci i młodzieży „Mali odkrywcy – wielkie możliwości”, organizowane przez BWA w Kielcach. Uczestnik licznych plenerów malarskich, plastycznych i fotograficznych. Ma na swoim koncie wiele wystaw indywidualnych i zbiorowych. Jego prace znajdują się m. in. w zbiorach BWA w Kielcach i w Muzeum Historii Kielc.

W roku 2019 i 2020 wystąpił jako opiekun merytoryczny sekcji fotograficznej przy Świętokrzyskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku podczas I i II edycji wystawy pt. „Pokolenia”, zorganizowanej przez Bibliotekę Uniwersytecką. To konfrontacja artystyczna twórców różnych środowisk: ŚUTW, Studenckiego Koła Naukowego „210Studio” przy UJK oraz Uniwersytetu Dziecięcego UJK. Antoni Myśliwiec kształci miłośników fotografii w poszukiwaniu tematów, których mnogość jest niewyczerpana. Potrafi w najprostszej formie pokazać zapadające w pamięć kadry, nie przywiązując uwagi do nowoczesnego sprzętu, ale wykorzystując umiejętności, które posiada, czyli zdolność fotograficznego myślenia, wyobraźnię, poczucie estetyki i wrażliwość. Obserwuje otaczającą rzeczywistość, wręcz kreuje ją na nowo dzięki indywidualnemu spojrzeniu na świat, na określony przedmiot. Jego sztuka fotografowania dąży do nowych interpretacji, być może artysta dostrzega to, co chce w danej chwili zobaczyć. Myśliwiec nie wszystko interesuje w tym samym stopniu, niemniej jednak wydaje się, że tematy dostrzega zupełnie przypadkowo, by wykorzystać okazję do uchwycenia ulotności chwili, trochę dopowiadając, nierzadko „rysując” przedmiotowi nową tożsamość. I tak jak fotografia deformuje rzeczywistość, tak i odbiór ostatecznego obrazu może być zgoła różnorodny. Antoni Myśliwiec jest świadomy sposobu tworzenia obrazów, zanurza się w sztuce widzenia rzeczywistości, rozwija ją szukając zagadnień symbolicznych, bardziej skomplikowanych, abstrakcyjnych. To coś w rodzaju „widzenia po swcjemu”.

* * *

„Antoni Myśliwiec przez swą twórczość fotograficzną pomaga nam zauważyć piękno, piękno często ukryte, a jednak obecne w otaczającym nas świecie. W tradycji greckiej, którą przyjęło chrześcijaństwo wschodnie, piękno i dobro są nierozłączne, stanowią właściwy przedmiot naszej uwagi. Tym razem artysta prowadzi nas ku obserwacji światła. Promienie penetrujące wnętrza cerkwi, płonące świece, lampki oliwne towarzyszą ikonom, prowadzą nas ku medytacji nad Światłem, które nie przemija”.

(Michał Płoski, „Światło Ikony”, 2019)

„Światłość i kontemplacja piękna”

„Oczywistość jest oslepiającym światłem pochodzącym od Tego, który jest tutaj, i jest to oczywistość ikony. Ikona zaledwie odzwierciedla; ikona wypowiada, przywołuje Imię narysowane, wzywa Go i ofiarowuje się jako miejsce, w którym Boże piękno zstępuje i z którego wychodzi nam na spotkanie”.

P. Evdokimov, Sztuka ikony: teologia piękna, Warszawa 1999, s. 200.

W perspektywie optycznej oko nie postrzega przedmiotów, lecz światło, które przedmioty odbijają. Przedmiot jest rozjaśniony przez światło, które jednoczy się z nim, przyjmuje jego kształt. Dzięki światłu przestrzeń może zaistnieć, w niej rodzi się życie. W wyniku tej zależności światło utożsamia się z życiem, w którym istoty ożywione przez światło wzajemnie istnieją w sobie. Biblijny opis stworzenia pokazuje noc i ciemność jako abstrakcyjną nicność niestworzoną przez Boga, „odłączoną” od bytu. Poprzez pierwsze słowa biblijne „Niechaj się stanie światłość” ukształtowała się koncepcja światła, będąca w Biblii metaforą (wyjście z ciemności grzechu i śmierci). Piękno ujmuje się w jedności ze światłem. Sergiusz Bulgakow opisuje prawosławie pcjęciem światła i piękna – do obu bytów, żyjących we wzajemnej symbiozie, w sposób naturalny dąży człowiek, to jego powołanie i przeznaczenie.

To, co widzimy i w jaki sposób to widzimy, zależy od światła, jego rodzaju, intensywności, kierunku. Światło, jego źródło, czy to naturalne światło słoneczne, światło lampy lub świec, wydobywa trójwymiarowość przedmiotów: ich fakturę, głębie, nasycenie barw, kontrasty, dekoracyjność. Światło nie tylko uchwycy detale, ale także może przysłonić to, co dla autora fotografii wydaje się w danej chwili mniej istotne.

Zamierzeniem autora było przede wszystkim operowanie światłem, które wprowadza nastrój i tajemnicę poprzez delikatne muśnięcia, ożywianie barwy, migotanie. Antoni Mysliwiec prezentuje obraz nie tyle dosłowny – z ukazaniem świętych wizerunków – lecz pokazuje kulturę prawosławia choćby poprzez fotografowanie odbicia płomieni świec w oszklonej fotografii, odbłaski świec na cerkiewnym suficie, czy też ślady ikony zdjętej przed chwilą ze ściany. Światło maluje różne obrazy i tworzy odmienny nastrój. Artysta dostrzega je, posługuje się światłem, oswaja się z nim i czerpie z jego zalet. Fotografie prezentują roznyty blask świec i lamp oliwnych, niekiedy dyskretny, ale tylko na pozór. Cienie rzucane na ścianę oraz odbite zarysy ikon na tkaninie i szkle potęgają doznania duchowe. Niewielka ikona Chrystusa została umieszczona w kamiennym wnętrzu przypominającym grobowiec, malowidła na kamieniu spowija roślinność, inna ikona wylania się zza przezroczystej „chusty”.

Wystawa „Światło Ikony” została po raz pierwszy zaprezentowana w 2019 roku w Galerii Współczesnej Sztuki Sakralnej „Dom Praczi” w Kielcach. W 2010 roku Antoni Mysliwiec zaprezentował tam wystawę „Tajemnica Cerkwi”. Od wielu lat dokumentuje życie prawosławnej parafii św. Mikołaja w Kielcach. Artystę inspirują świątynie obrządku wschodniego. W jego twórczości od początku pojawia się rys religijny. Obecna wystawa nie jest formą dokumentacyjną ikon, fotografie nie są opisane. To osobiste odczucia autora, które towarzyszą mu podczas obcowania z liturgią i z życiem cerkwi, pierwsze wrażenia i fascynacja naturalnym światłem świec, które wydobywa się z półmroku. Niektóre fotografie przedstawiają ikony na głównym planie, inne pokazują je w oddaleniu. Na fotografii niekiedy zostaje mimowolnie odsłonięte to, co wydaje się odleglejsze. Autor zwraca uwagę na główny temat fotografii poprzez proste zabiegi kompozycyjne, dzięki którym zdjęcia zyskują wrażenie głębi nie tyle poprzez obniżenie intensywności barw elementów w oddali, lecz poprzez zanikanie ostrości. Nie oznacza to, że w każdym przypadku elementy znajdujące się bliżej fotografa są wyraźniejsze. Mały na pozór fragment fotografii, lecz istotny, może dominować w centrum całej kompozycji. Zabieg ten daje złudzenie warstwowej budowy fotografii, koncentrując uwagę odbiorcy na którymś z planów.

W wielu religiach światło jest symbolem najwyższego bóstwa i doskonałości. W literaturze bizantyjskiej ikony są odbłaskami boskiego piękna; są spotkaniem modlitewnym z Chrystusem, odkrywają prawdę o pięknie, przedstawiają tajemne przesłanie o wymiarze pozaziemskim, ukazują swą wewnętrzną moc i tajemnicę misterium. Ich barwy mają swój własny język. Eteryczne złoto symbolizuje boskie światło, które przekracza zmysły. Na ikonie nie odgrywa roli koloru, lecz symbolu nieskazitelnego i najjaśniejszego blasku. Ikony zawierają zatem wymiar transcendentny, przypominają o innej rzeczywistości, skrytej za materią. Podążając za słowami ks. Henryka Paprockiego, ikona nabiera wartości nieprzemijającej poprzez element wieczności. Czerwona i pomarańczowa ciepłota barw emanująca z prezentowanych fotografii ma działanie pobudzające i niepokojące. Fotografie prowadzą widza do miejsc kultu, by w „modlitewnym obłoku” wpływać na zmysły, skłaniać do oderwania się od spraw ziemskich i móc kontemlować mistycyzm wydarzeń z życia Chrystusa, Bogurodzicy, aniołów i świętych.

Wydawnictwo towarzyszące wystawie fotografii Antoniego Myśliwca
w Galerii Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach, 21 marca – 30 kwietnia 2022

Kurator wystawy:

Aneta Tkacz

Skład i opracowanie graficzne:

Anita Zuba

Wydawca:

Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach
ul. Uniwersytecka 19, 25-406 Kielce
www.buk.ujk.edu.pl

© Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach

ISBN: 978-83-956314-9-8

Druk i oprawa:

Drukarnia Cyfrowa Inga

Kielce 2022

Biblioteka
Uniwersytecka
w Kielcach